

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I SØNDRE LAND KOMMUNE

Fredag 10. mai 2019 holdt kontrollutvalget møte i Søndre Land rådhus kl. 0900 – 1450.

Som medlemmer møtte:

Finn Øksne (Sp), nestleder

Følgende hadde meldt forfall:

Björg Horn (Sbl), leder

Gerd Margot Michaelsen (Ap)

Følgende varamedlem møtte:

Torgeir Søfferud (FrP), første vara

Følgende varamedlemmer hadde meldt forfall:

Lars Nybakke (Ap), andre vara

Wenche Bjor Sæthre (BL), tredje vara

Ellers møtte:

Fra administrasjonen: Kommunalsjef Stab og lokalsamfunn Pål Rønningen, økonomisjef Terje Lindalen, fagsjef for regnskap Steffen Rudsengen (alle møtte under sak 22).

Fra Innlandet Revisjon IKS: Oppdragsansvarlig revisor Kristian Lein (sak 21) og oppdragsansvarlig revisor Heidi Holm Olafsen (sak 22 og 23).

Sekretær: Kjetil Solbrækken.

Møteprotokollen er sendt til:

Kommunestyret v/ordfører, varaordfører, rådmann, kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer, Innlandet Revisjon IKS og Oppland Arbeiderblad.

Utvalgsmøtet ble satt kl. 0900 med nestleder Finn Øksne som møteleder.

Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.

Til behandling:

SAK NR. 20/2019

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 11.03.2019

Vedtak, enstemmig:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 11.03.2019 godkjennes.

**FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT: FORSVARLIG
UTREDNING AV SAK OM EIERSTRATEGI - HORIZONT
MILJØPARK IKS**

Fra behandlingen:

Innlandet Revisjon IKS ved oppdragsansvarlig revisor Kristian Lein presenterte rapporten og svarte på spørsmål. Forslag til vedtak i saken ble drøftet, og endringsforslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak, enstemmig:

INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET:

Kommunestyret har merket seg at revisjonsrapporten påpeker følgende svakheter i rådmannens saksfremlegg til kommunestyret i k.sak 34/2018 – Eierstrategi Horisont Miljøpark IKS:

- Saksfremlegget burde ha tatt inn en begrunnelse for nivået på årlig utbytte, samt valget av utbytteplan som uttrykk for forutsigbarhet i utbyttepolitikken.
- Det burde gått frem av saksfremlegget hva dialogen med Horisont Miljøpark IKS gikk ut på, jf. saksfremleggets opplysning om at eierstrategien var utarbeidet i dialog med selskapet.

Med unntak av ovenstående konkluderer revisjonsrapporten med at saken var forsvarlig utredet før den ble fremlagt til behandling i kommunestyret.

**ÅRSREGNSKAP 2018 FOR SØNDRE LAND KOMMUNE -
KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE**

Fra behandlingen:

Under første del av saken orienterte Innlandet Revisjon IKS ved oppdragsansvarlig revisor Heidi Holm Olafsen om revisjonsarbeidet og presenterte revisjonsberetningen. Det ble gitt en særlig orientering om revisors gjennomgang av kommunens etterlevelse av regelverket selvkost, jf. bestilling i kontrollutvalgets bestilling i møte den 25.01.2019:

Under andre del av saken presenterte administrasjonen kommunens årsmelding/årsregnskap 2018 og svarte på spørsmål. Følgende hovedtema ble gjennomgått:

- Prosess – regnskapsavslutning og politisk behandling av årsregnskap.
- Økonomiske nøkkeltall mv.
- Forhold av betydning for økonomisk utvikling.
- Overordnet styring og kontroll.
- Overordnet måloppnåelse.

Til stede fra administrasjonen var kommunalsjef Stab og lokalsamfunn Pål Rønningen, økonomisjef Terje Lindalen og fagsjef for regnskap Steffen Rudsengen.

Vedtak, enstemmig:

KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL SØNDRE LAND KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2018

Kontrollutvalget har behandlet Søndre Land kommunes årsregnskap for 2018. Sammen med årsregnskapet forelå revisjonsberetningen og rådmannens årsmelding for 2018.

Kontrollutvalget har basert sin uttalelse på en gjennomgang av de ovennevnte dokumentene, og orienteringer fra kommunens revisor/Innlandet Revisjon IKS og kommuneadministrasjonen.

Kontrollutvalget har merket seg at fremlagte revisjonsberetning har en positiv totalkonklusjon, dvs. at revisor mener kommunens årsregnskap for 2018 er avlagt uten vesentlig feil.

Kontrollutvalget har følgende kommentarer til årsregnskap og årsmelding:

a) God finansiell stilling og økonomisk handlefrihet

Kontrollutvalget begrunner dette med:

- Bra nivå på frie midler/disposisjonsfond:
Samlet utgjør frie fond ca. 80 millioner pr. 31.12.2018 (uendret fra 2017). Mye av fondene er knyttet opp til bestemte formål, men kan omdisponeres av kommunestyret.
- Moderat lånegjeld:
Kommunens netto lånegjeld (langsiktig gjeld korrigert for pensjon, utlån og ubrukte lånemidler) utgjør ved utgangen av året ca. 308 millioner. Dette utgjør 55,6 % av driftsinntektene.
Selv om lånegjelden er økt noe i 2018, ligger man godt under Fylkesmannens anbefalte nivå på 75-80 %. Netto lånegjeld vil derimot stige kraftig når byggingen av Hovlitunet blir ferdigstilt.
Det er ingen entydig grense for når en kommune kan sies å ha et høyt gjeldsnivå, men en gjeld over dette nivået vil normalt gi et begrenset økonomisk handlingsrom. Basert på vedtatt budsjett/økonomiplan for 2019-2022 vil kommunens langsiktige gjeld øke ytterligere. Høy lånegjeld betyr økt rente- og avdragsbelastning i driftsregnskapet, dvs. redusert handlefrihet. Utviklingen i kommunens netto lånegjeld er et forhold som krever oppmerksomhet.
- Tilfredsstillende likviditetssituasjon:
Nøkkeltall på området viset at kommunen har god/tilfredsstillende likviditet. Noe av årsaken til den gode situasjonen pr. 31.12.2018 er ubrukte lånemidler (lån tatt opp til investeringer som ennå ikke er gjennomført) som er en del av likviditetsbeholdningen. Ubrukte lånemidler utgjorde pr. 31.12.2018 ca. 81 millioner.

- Kommunen har valgt et sunt prinsipp for bokføring av pensjon (premieavvik):
Kommunen har valgt å utgiftsføre pensjonskostnadene løpende (såkalt årlig amortisering). Dette i motsetning til de fleste kommuner i Norge som har valgt å fordele belastningen over flere år og skyve kostnader foran seg. Søndre Land kommune har valgt et sunt prinsipp der man unngår å opparbeide seg en «pensjonsbombe».

b) Stort merforbruk i den ordinære driften – bekymringsfull situasjon

Samlet viser ordinær drift (kommunalområdene) et merforbruk på ca. 24 millioner i forhold til justert budsjett.

Også i 2017 hadde man et betydelig merforbruk i ordinær drift (30,1 millioner). Det store merforbruk i den ordinære driften er svært bekymringsfullt.

Særlig stort er avviket innenfor Oppvekst i 2018, ca. 11 millioner (12,2 % av budsjettet). Det vises til rådmannens årsmelding for nærmere forklaring på avvikene mellom budsjett og regnskap innenfor de ulike områdene.

c) Utviklingen i netto driftsresultat – behov for oppmerksomhet:

Regnskapet for 2018 er avlagt med et negativt netto driftsresultat på 7,4 millioner. Dette utgjør -1,34 % av driftsresultatet.

Kommunen har bra med reserver, noe som gjør at man er lite sårbar for et svakt resultat et enkelt år.

Kontrollutvalget ønsker likevel å sette søkelys på viktigheten av å nå de nasjonale anbefalingene om minst 1,75 % i netto driftsresultat. Dette for å sikre handlefrihet og redusere sårbarheten for kommunen. Kontrollutvalget vil i den forbindelse peke på at kommunen har hatt svake driftsresultater sett under ett de siste fire årene 2015-2018, og at det i budsjett og økonomiplan 2019-2022 er lagt opp til netto driftsresultater under anbefalt nivå.

d) Netto pensjonsforpliktelse – ca. 111 millioner i bokført gjeld:

Bokførte pensjonsmidler (eiendel) i balansen utgjør 836,6 millioner, mens beregnede pensjonsforpliktelser (gjeld) i balansen utgjør 947,6 millioner. Differansen utgjør 111 millioner i netto forpliktelse (langsiktig gjeld).

Netto pensjonsforpliktelse er vesentlig redusert sammenlignet med fjoråret (fra 157 millioner til ca. 111 millioner).

Kontrollutvalget har forstått det slik at bokført netto pensjonsforpliktelse ikke innebærer en reell betalingsforpliktelse, og at den bokførte gjelden derfor ikke representerer noen bekymring når det gjelder kommuneøkonomien.

e) Selvkostfond Slam og selvkostfond Renovasjon:

Begge selvkostfondene inneholder avsetninger som er eldre enn

5 år. Dette er ikke tråd med Kommunal- og moderniseringsdepartementets retningslinjer for beregning av selvkost (H 3/14) som legger til grunn at framføring av overskudd bør holdes innenfor et perspektiv på 3-5 år. Kontrollutvalget er informert om at administrasjonen er kjent med forholdet, og at man har en plan for å redusere fondene i de neste årene.

f) Redusert sykefravær – 8,7 % i 2018

Sykefraværet er redusert fra 9,5 % i 2017 til 8,7 % i 2018. Dette er en gledelig utvikling. Man har fortsatt litt igjen før man når kommunens egen målsetting om maksimum 7,5 %, men kommunens resultat i 2018 ligger under landsgjennomsnittet som er ca. 9,6 %. Nedenfor er oversikt over utviklingen i sykefravær de siste årene:

År	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Sykefravær i %	8,7	9,5	9,6	8,5	8,6	8,2

g) Omtale av Barnevernet i årsmeldingen

Barnevernet er omtalt i årsmeldingen (s. 51), men omtalen gir lite/ingen informasjon om økonomi, nøkkeltall, utvikling og statistikk. Med bakgrunn i det betydelige fokus som har vært på barneverntjenesten i kommunen de siste årene, savner kontrollutvalget mer informasjon om hvordan det faktisk ligger an med tjenesten etter etablering av Gjøvik og Land barneverntjeneste i 2018. Kontrollutvalget oppfordrer rådmannen til å utvikle årsrapporten på dette punktet til neste år, der det som minimum rapporteres om:

- Ressursbruk i forhold til budsjettet
- Lovkrav – overholdes frister og krav om tiltaksplaner?
- Volum – antall meldinger, undersøkelser og barn i tiltak.

Utover dette, og det som framgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet, datert 12. april 2019, har kontrollutvalget ingen merknader til Søndre Land kommunes årsregnskap for 2018.

SAK NR. 23/2019

REVISJON AV BEBOERREGNSKAP 2018

Fra behandlingen:

Oppdragsansvarlig revisor Heidi Holm Olafsen orienterte.

Vedtak, enstemmig:

1. Revisors rapport etter kontroll med beboerregnskap i Søndre Land kommune 2017-2018, tas til orientering.
2. Kontrollutvalget har merket seg at gjennomgangen ikke har avdekket vesentlig feil eller avvik i de regnskapene som er kontrollert.

Følgende saker ble referert:

1. Saksliste – kommunestyrets møte 18.03.2019
2. Kontrollrapport 2018 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Søndre Land kommune
3. Protokoll fra møte i representantskapet i Innlandet Revisjon IKS 26.03.2019
4. Resultatene etter gjennomgang av Tolga-saken (pressemelding fra Helsetilsynet 11.02.2019)
5. Diverse avisartikler
6. Neste møte: Tidspunkt/saksliste

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Referatsakene tas til orientering.
---------------------------	------------------------------------

Hov, 10. mai 2019.

Finn Øksne
nestleder

**RETT UTSKRIFT:
Hov, 10. mai 2019.**

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

NESTE MØTE

Dato:

ONSDAG 12. JUNI 2019

Tidspunkt:

KL. 0900

Aktuelle saker:

- *Kontrollutvalgskonferansen 2019* (utsatt sak fra møte 11/3-19)
- *Varslingsrutiner i Søndre Land kommune* (KU-sak 48/18)
- *Oppfølging av råd om etablering av tipsmottak* (KU-sak 41/18, første halvår 2019)
- *Tertialrapport 1/2019 fra Innlandet Revisjon IKS*
- *Orienteringssaker:*
 - *Teritalrapport 1. tertial 2019 – Søndre Land kommune*
 - *Tilstandsrapport for grunnskolen 2018*

- *Forvaltningsrevisjon – planlegging:*
 - *Oppfølging av plan for forvaltningsrevisjon og vurdering av felles revisjonsprosjekter i Gjøvikregionen (utsatt sak fra møte 10/12-18)*
 - *Vurdering av forundersøkelser 2019 – forvaltningsrevisjon (sak 14/19)*
 - *Prioritering av vedtak/oppfølgings saker i kontrollutvalget resten av valgperioden*

Saker til senere oppfølging:

- *Internkontroll: Risikovurderinger og avviksrapportering – implementering av kvalitetssystemet (KU-sak 27/18, oppfølging første halvår 2019)*
- *Mislighetsrisiko – konkrete risikovurderinger (KU-sak 28/18)*
- *Implementering av ny personopplysningslov (KU-sak 29/18)*
- *Digitalisering (KU-sak 11/18)*
- *Tomtesalg og markedsføringsavtale (KU-sak 02/18)*
- *NAV Søndre Land: Internkontroll og tilgjengelighet for brukerne (KU-sak 03/18)*
- *Revidert tilsynsstrategi - byggesak (KU-sak 31/17)*
- *Aktuelle orienteringssaker:*
 - *Ny kommunelov og forskrift om revisjon og kontrollutvalg*
 - *Ny veileder for kontrollutvalgssekretariatet*

Høst 2019 evt. 2020:

- *Oppfølging av tilsynsrapport fra 1. halvår 2018 – tjenester til psykisk utviklingshemmede (KU-sak 58/18, følges opp høst 2019, evt. 2020)*

Årlige saker:

- *Eksterne tilsynsrapporter – kartlegging – årlig sak (KU-sak 56/17)*
- *Oppfølging av politiske vedtak – årlig sak (KU-sak 42/17)*
- *Kommunebarometeret (analyse utarbeidet av Kommunal Rapport)*
- *Regnskapsrevisjon: Revisjon av beboerregnskap (tas fortrinnsvis i samme møte som behandlingen av årsregnskapet)*

Bestillinger - Innlandet Revisjon IKS:

- *Revisjonsprosjekt - selskapsrevisjon: Horisont Miljøpark IKS (felles prosjekt i Gjøvikregionen – fem kontrollutvalg)*

Møteplan 2019 for kontrollutvalget:

- Fredag 25.01.2019 kl. 0900
- Mandag 11.03. 2019 kl. 0900
- Fredag 10.05.2109 kl. 0900
- Onsdag 12.06.2019 kl. 0900
- Tirsdag 03.09.2019 kl. 0900
- Mandag 07.10. 2019 kl. 0900
- Mandag 09.12. 2019 kl. 0900